

Prima instanță: Judecătoria Cimișlia (jud. Z. Aramă)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Traciuc, M. Anton, I. Cotruță)

DECIZIE

30 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței

Judecătorii:

Valentina Clevadî

Mariana Pitic

Oleg Sternioală

examinând recursul declarat de către avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, împotriva încheierii din 26 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Alexei Russu împotriva lui Marcel Smochin, Tamarei Smochin, notarului privat Maria Stog, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Cimișlia cu privire la declararea nulității actului juridic și obligarea rectificării înscrierii în Registrul bunurilor imobile,

c o n s t a t ă :

La 11 octombrie 2013, Alexei Russu a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Marcel Smochin, Tamarei Smochin, notarului privat Maria Stog, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Cimișlia cu privire la declararea nulității actului juridic și obligarea rectificării înscrierii în Registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii s-a invocat că, la 23 ianuarie 2009 reclamantul, în calitate de vânzător, a încheiat cu Marcel Smochin, în calitate de cumpărător, contractul de vânzare – cumpărare, autentificat de notarul privat Maria Stog, a casei de locuit din or. Cimișlia str. Ion Soltîs, 20, la prețul de 4800 euro, echivalentul a 65629 lei. Conform evaluării cadastrale de la acea dată bunul imobil costa 122184 lei, iar prețul de piață era mult mai mare.

Sușține că, având nevoie de bani pentru a pleca la muncă peste hotarele țării, precum și pentru efectuarea unei operații fiicei lui, a convenit cu pîrîții, care locuiesc în mun. Chișinău, că îi va împrumuta suma de 3000 euro, cu dobîndă, urmînd ca peste o perioadă rezonabilă de timp să-i restituie suma de 4800 euro. Ca condiție de acordare a împrumutului a fost punerea casei de locuit în gaj, drept garanție a executării obligației, contractul urmînd a fi încheiat cu Marcel Smochin, fiul Tamarei Smochin.

Relatează că, notarul Maria Stog a întocmit actele necesare și reclamantul le-a semnat, fiindu-i explicat că urmează a fi încheiat un contract de împrumut cu gajarea

casei de locuit. Reclamantul a primit de la Tamara Smochin împrumutul de 3000 euro, iar de la notar nu a primit actele pe care le-a semnat.

Menționează că, la 13 noiembrie 2009 reclamantul a restituit Tamarei Smochin suma de 2000 euro, fiind întocmită o recipisă de primire a banilor. La 24 iulie 2011 reclamantul a mai restituit încă 800 euro, la fel fiind întocmită o recipisă. Restul sumei de 200 euro i-a întors lui Marcel Smochin, fapt confirmat prin recipisa scrisă de acesta.

Indică că, în prezent, Tamara Smochin și Marcel Smochin solicită de la reclamant suma de 1800 euro cu titlu de dobândă pentru împrumutul acordat, amenințându-l că în caz contrar acesta va rămâne fără casă.

Sușține că inițial, reclamantul a crezut că îi pot lua casa din cauza gajului, dar ulterior, a constatat că de fapt între acesta și Marcel Smochin a fost încheiat un contract de vânzare-cumpărarea casei de locuit și nu un contract de gaj.

Remarcă că nu a avut intenția să-i vândă casa și nici nu a știut că notarul a întocmit un contract de vânzare-cumpărare.

Solicită reclamantul declararea nulității absolute a contractului de vânzare – cumpărare din 23 ianuarie 2009, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Cimișlia de a radia din Registrul bunurilor imobile dreptul de proprietate al lui Smochin Marcel asupra bunului imobil menționat.

Prin hotărârea din 16 octombrie 2014 a judecătoriei Cimișlia s-a admis parțial acțiunea înaintată de Alexei Russu; s-a constatat nulitatea absolută a contractului de vânzare-cumpărare a bunului imobil compus din lotul de teren pentru construcții cu nr. cadastral 2901310087 cu suprafața 0.1243 ha, casă de locuit individuală cu nr. cadastral 2901310087.01 cu suprafața 61,40 m.p., construcție accesorie cu nr. cadastral 2901310087.02 cu suprafața 51,90 m.p., construcție accesorie cu nr. cadastral 2901310087.03 cu suprafața 30,07 m.p., situate în or. Cimișlia, str. Ion Soltîs, 20, evaluate la prețul de 122184 lei, încheiat la 23 ianuarie 2009 între Alexei Russu și Marcel Smochin și autentificat de notarul privat Maria Stog; s-a încasat de la Marcel Smochin și Tamara Smochin cheltuielile de judecată în mărime de 1137 lei în beneficiul lui Alexei Russu; s-a încasat de la Marcel Smochin și Tamara Smochin în mod solidar taxa de stat în bugetul de stat neachitată în mărime de 2528,52 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă.

Prin încheierea din 02 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea Tamarei Smochin de scutire de la plata taxei de stat; s-a scutit Tamara Smochin de la plata taxei de stat aferentă apelului și s-a respins cererea lui Marcel Smochin cu privire la amânarea și eșalonarea plății taxei de stat; nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Marcel Smochin, fiind comunicat lui Marcel Smochin despre necesitatea prezentării dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 2749,14 lei, fiindu-i acordat termen de 7 zile din data recepționării încheierii.

Prin decizia din 23 septembrie 2015 a Curții Supreme de Justiție s-a respins recursul declarat de Smochin Marcel și s-a menținut încheierea din 02 aprilie 2015 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a restituit cererea de apel depusă de Smochin Marcel.

Prin decizia din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Smochin Tamara; s-a casat parțial hotărârea din 16 octombrie 2014 a

judecătorei Cimișlia în partea încasării în mod solidar de la Smochin Tamara a taxei de stat neachitată în mărime de 2528,52 lei.

Prin încheierea din 26 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea lui Smochin Marcel privind repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit cererea de apel depusă de Smochin Marcel împotriva hotărârii din 16 octombrie 2014 a judecătorei Cimișlia.

La data de 26 august 2016 avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, a declarat recurs împotriva deciziei din 26 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea acesteia cu remiterea pricinii la rejudecare la faza primirii apelului.

În motivarea recursului s-a invocat că, instanța de apel la adoptarea încheierii contestate a încălcat dreptul procedural prevăzut de art. 26 CPC. Or, faptul dat duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil și ca consecință poate servi temei pentru condamnarea statului la CtEDO.

Menționează că, contrar Constituției RM și a legislației în vigoare, instanța de apel a ignorat faptul că fiecare om are dreptul să fie asistat de un avocat.

Susține că, încheierea contestată nu corespunde tuturor exigențelor normelor de drept și nu răspunde în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate de recurent în procesul examinării cauzei.

Consideră că, instanța de apel, în mod obligatoriu, urma anume în cadrul ședinței de judecată, în prezentă avocatului și a recurentului, să soluționeze problema repunerii în termenul de declarare a apelului, fapt ce nu a fost realizat, fiind încălcat dreptul la un proces echitabil.

În conformitate cu art.425 CPC, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la pronunțarea ei.

Încheierea contestată a fost adoptată la data de 26 iulie 2016 și expeditată participanților la proces conform scrisorii de însoțire la data de 11 august 2016 (vol. II, f.d. 149), însă date despre recepționarea acesteia lipsesc.

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat de către avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, la data de 26 august 2016, este în termen.

Examinând temeiurile recursului, în raport cu materialele pricinii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, pasibil de a fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că instanța de apel, după primirea cererii de apel și parvenirea dosarului, a fixat ședința de judecată și a înștiințat legal participanții la proces despre data și ora dezbaterilor judiciare. (vol. II, f.d. 116)

La fel, la dosar au fost anexate avizele de recepție, care confirmă că părțile au cunoscut despre desfășurarea ședinței de judecată a instanței de apel (vol. II, f. d. 117-121), însă, din motiv că în cadrul examinării pricinii au parvenit mai multe cereri de amânare înaintate atât din partea avocatului Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, cât și de la Smochin Marcel, ședințele de judecată au fost amânate cu înștiințarea repetată a participanților la proces.

De asemenea, s-a stabilit că, Curtea de Apel Chișinău, în ședința de judecată din 26 iulie 2016, a respins cererea de amânare înaintată de avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel, și în lipsa atât a apelantului Smochin Marcel, cât și a avocatului acestuia a dispus petrecerea ședinței de judecată și a pronunțat încheierea de respingere a cererii lui Smochin Marcel privind repunerea în termenul de declarare a apelului și a restituit cererea de apel depusă de Smochin Marcel împotriva hotărârii din 16 octombrie 2014 a judecătoriei Cimișlia.

Colegiul notează că, argumentele recurentului precum că instanța de apel la adoptarea încheierii contestate i-ar fi încălcat dreptul procedural prevăzut de art. 26 CPC, constituie niște aserțiuni, deoarece însăși recurentul Smochin Marcel urma să depună diligență și să se prezinte la ședințele de judecată din instanța de apel pentru a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, fapt însă ignorat de către acesta.

Ori, Colegiul menționează că părțile, într-un proces de judecată, trebuie să se comporte cu bună-credință față de drepturile procedurale conferite de legislator, fără a abuza de acestea. Iar, manifestarea de indiferență față de un proces a cărui parte este, cu exercitarea dreptului dat în condițiile și termenele dorite de parte, indică despre lipsa bune credințe.

Prin urmare, instanța de recurs relevă că soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, având în vedere și obligația părților privind exercitarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

Din acest punct de vedere, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel temeinic și legal a emis încheierea contestată, fără a-i fi lezat recurentului un careva drept fundamental prevăzut atât de legislația națională, cât și de cea internațională.

La fel, nu poate fi reținut nici argumentul recurentului precum că, contrar Constituției RM și a legislației în vigoare, instanța de apel a ignorat faptul că fiecare persoană are dreptul să fie asistat de un avocat, deoarece din materialele dosarului rezultă că în cadrul judecării apelului, Smochin Marcel a fost asistat de avocatul Potereanu Dina, care a acordat asistență juridică apelantului la examinarea cererii de apel, fapt ce se atestă prin înaintarea cererilor de amânare a examinării cererii de apel, invocând diferite motive. (vol. II, f.d. 125, 133, 141)

La caz, însă, Colegiul relevă că, angajarea unui avocat și beneficierea de serviciile de reprezentare prestate de acesta nu scutește partea, în speță apelantul Smochin Marcel, de a-și exercita cu bună credință drepturile procesuale și de a executa obligațiile.

Colegiul constată că nici Smochin Marcel, nici avocatul acestuia nu au făcut uz de modalitățile legale de protecție a drepturilor sale, ci le-au ignorat fiind absenți în

ședința de judecată, neinformând instanța despre motivele neprezentării și înaintând mai multe cereri privind amânarea judecării cauzei.

Respectiv, Colegiul conchide că instanța de apel corect a dispus petrecerea ședinței în lipsa apelantului și avocatului acestuia.

La capitolul legalității încheierii de respingere a cererii lui Smochin Marcel privind repunerea în termenul de depunere a apelului și restituirii apelului depus de Smochin Marcel împotriva hotărârii din 16 octombrie 2014 a judecătoriei Cimișlia, Colegiul consideră că instanța de apel legal și întemeiat a ajuns la concluzia dată, rezultând din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 362 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de apel se întrerupe prin decesul participantului la proces care avea interes să facă apel sau prin decesul mandatarului căruia i se comunicase hotărârea. În astfel de cazuri, se face o nouă comunicare la locul deschiderii succesiunii, iar termenul de apel începe să curgă din nou de la data comunicării hotărârii. Pentru moștenitorii incapabili și pentru cei limitați în capacitatea de exercițiu sau pentru cei dispăruți fără urmă termenul curge din ziua în care se numește tutorele sau curatorul. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

Din materialul probator anexat rezultă că Smochin Marcel solicitând repunerea în termenul de depunere a cererii de apel a invocat că, la data de 10 martie 2016 a depus cerere de amânare a ședinței în instanța de apel din motiv că este bolnav și a fost în imposibilitate de a se prezenta în ședința de judecată, însă instanța de apel nu a luat în considerare cererea înaintată și a restituit cererea de apel depusă la 01.12.2014.

Colegiul reține că instanța de apel just a respins argumentul invocat de către Smochin Marcel în susținerea poziției de admitere a cererii de repunere în termen a apelului, ori după cum a constatat și instanța de apel recurentul la data de 01.12.2014 a depus cerere de apel împotriva hotărârii judecătoriei din 16 octombrie 2014 a judecătoriei Cimișlia, cerere care, prin încheierea din 10 martie 2016 a Curții de Apel Chișinău, a fost restituită. (vol. II, f.d. 83-87)

Respectiv, Colegiul menționează că instanța de apel legal și corect a concluzionat că prin depunerea repetată a cererii de apel, datată cu 17 mai 2016, împotriva hotărârii judecătoriei din 16 octombrie 2014 a judecătoriei Cimișlia, Smochin Marcel nu a probat existența cărorva temeieri plauzibile, justificate faptologic și legale pentru a repune în termen cererea de apel.

Deci, nu poate fi reținută critica recurentului precum că actul de dispoziție contestat nu corespunde tuturor exigențelor normelor de drept și nu răspunde în mod sigur și expres la toate obiecțiile formulate de recurent în procesul examinării cauzei, deoarece, însăși, recurentul în recursul declarat nu a indicat cert care sunt temeierile

de casare a încheierii contestate și asupra căror circumstanțe instanța de apel nu s-a expus la adoptarea actului judecătoresc recursat.

În contextul dat, Colegiul reține ca relevantă și jurisprudența CtEDO, care statuează că, neconformarea recurentului rigorilor legii în exercitarea dreptului privind accesul la justiție, nu constituie decât o eludare a acestuia și nu poate constitui o limitare incompatibilă cu garanțiile art. 6 din Convenție. Respectiv, nu se consideră îngrădirea accesului liber la justiție, prin prisma art. 6 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului, în situația în care solicitantul nu se conformează legislației în vigoare în realizarea drepturilor sale procedurale.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține încheierea din 26 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de către avocatul Potereanu Dina, în interesele lui Smochin Marcel.

Se menține încheierea din 26 iulie 2016 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Alexei Russu împotriva lui Marcel Smochin, Tamarei Smochin, notarului privat Maria Stog, intervenient accesoriu Oficiul Cadastral Teritorial Cimișlia cu privire la declararea nulității actului juridic și obligarea rectificării înscrierii în Registrul bunurilor imobile.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței

Valentina Clevadî

Judecătorii:

Mariana Pitic

Oleg Sternioală